

Kasvattajan opas Eläinten viikkoon 2020

**Toiminnallisia tehtäviä
tuntisuunnittelun tueksi**

SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Tämä opas on tarkoitettu opettajille ja muille kasvattajille Eläinten viikon 2020 teemojen käsittelyn tueksi. Opas sisältää tehtäviä, leikkejä ja muuta lisämateriaalia, jota voit hyödyntää tuntisuunnittelussa Eläinten viikon lasten oppaan ja julisteen lisäksi.

Tänä vuonna Eläinten viikon teemana on kissa, joten tämän oppaan sisältämät harjoitukset lisäävät lasten ja nuorten tietoa kissasta ja kannustavat heitä pohtimaan kissan hyvinvointiin liittyviä näkökulmia. Eläinten viikon teemat sopivat mainiosti osaksi koulun ympäristöopin, biologian, uskonnon tai elämäntutkimustiedon tunneille, iltapäivä- tai kerhotoimintaan tai esimerkiksi kirjaston lasten- ja nuortenosastolle.

Sisällys

Aamunavausteksti.....	1
Kissa-aiheisia runoja	2
Runoja pienimmille.....	2
Runoja pohdittavaksi isommille lapsille ja nuorille	3
Kissa-aiheista työpistetyöskentelyä.....	4
Työskentelypiste A – Tiedonhakutehtävä	4
Työskentelypiste B – Yhdistä kissan ilme ja viesti.....	4
Työskentelypiste C – Ulkoileva kissa -palapeli.....	4
Työskentelypiste D – Jatka kissatarinaa	4
Tehtävä: kirjoita kissa-aiheinen tankaruno.....	5
Tehtävä: väritä kissakuva ja vastaa kysymyksiin.....	5
Kahoot-visoja kissateemasta	6
Kissa-aiheisia leikkejä ja pelejä	6
Piiloutuvat kissat.....	6
Leikkivät kissat -hippa	7
Pakohuonepeli alle kouluikäisille	7
Pienten kissojen päivä – kissaliikuntaa alakoulun ensimmäisille luokille.....	8
Kissa-aiheisia taide- ja askartelutehtäviä.....	9
Kissa-askartelua päiväkotikäisille	9
Onnellinen kissa -taideteos	9
Kuvitus Siiri-kissan tarinaan.....	10
Sarjakuva Siirin tarinasta	10
Tehtäviä yläkouluikäisille ja sitä vanhemmille	11
Kantaaottavan somepostauksen suunnittelu.....	11
Ryhmätyö kissoihin liittyvästä teemasta	12
Eläintaito.fi-verkkokurssi.....	12
Liitteet	13

Aamunavausteksti

Eläinten viikkoa vietetään joka vuosi 4.–10. lokakuuta. SEY Suomen eläinsuojelu valitsee vuosittain teeman, josta jaetaan viikon aikana tietoa. Tämän vuoden Eläinten viikon teemana on kissa.

Kissa kuuluu kissaeläinten heimoon aivan kuten leijonat, tiikerit, leopardit ja gepardit. Kaikki kissaeläimet ovat lihansyöjiä ja petoeläimiä. Kissan juuret ovat Afrikassa, jossa afrikanvillikissa elää luonnonvaraisena tänäkin päivänä. Kotikissa muistuttaa villiä sukulaistaan ulkonäöltään ja käytökseltään. Kissan luontainen elinympäristö on siis hyvin toisenlainen kuin esimerkiksi Suomen ilmasto, ja näin ollen kissa ei esimerkiksi talvipakkasilla pärjää ulkona.

Kissa on petoeläin ja sille on kehittynyt lukuisia ominaisuuksia, joista on sille ollut hyötyä luonnossa pärjäämisessä. Kissan kuuloaisti on tärkeä metsästysväline. Kissa kykenee kuulemaan sellaisiakin ääniä, joita ihminen ei pysty kuulemaan. Myös kissan näköaisti, erityisesti hämäränäkö, on kehittynyt äärimmäisen tarkaksi. Kissa saalistaa hämärän ja pimeän aikaan, sillä tällöin kissan saaliseläimet ovat aktiivisimmillaan. Oletko koskaan miettinyt, onko kissan viiksillä jokin tarkoitus? Viikset ovat kissalle metsästyksessä ja hämärässä liikkumisessa tärkeitä apuvälineitä. Kun kissan viiksi osuu esteeseen, kissa osaa väistää. Kissa siis kykenee viiksiensä avulla suunnistamaan pimeässä. Kissan haju-aisti on myös todella herkkä.

Kissa on touhukas ja oppivainen eläin, joka vaatii omistajaltaan ja toisaalta antaa tälle yhtä paljon kuin vaikkapa koira. Kissa oppii uusia asioita ja nauttii monipuolisista leikeistä, erityisesti saalistusleikeistä. Kissa myös kiintyy omistajaansa ja tarvitsee rakkautta, huomiota ja yhteistä tekemistä. Kissa nauttii raikkaasta ulkoilmasta, mutta kissan ulkoilutus on turvallista vain valjaissa. Kissan kanssa ulkoilu on erilaista kuin koiran ulkoiluttaminen: kissa on se, joka määrää suunnan ja tahdin.

Kissoilla ja monilla muilla eläimillä on samat perustunteet kuin meillä ihmisillä. Kissat tuntevat iloa, surua, vihaa, pelkoa ja kipua, kuten mekin. Kissa ilmaisee tunteita kuitenkin eri tavalla kuin ihminen, joten ihmisen täytyy opetella ymmärtämään kissan käyttäytymistä. Silloin ihmisen ja kissan yhteiselo on molemmille mukavampaa.

Aivan kuten muidenkin lemmikkieläinten, myös kissan hoito on vaativaa. Kissa on pitkäikäinen eläin, joka saattaa elää jopa 20-vuotiaaksi. Kissan perushoitoon kuuluu oikeasta ruokinnasta, terveydestä ja hygieniasta huolehtiminen.

Suomessa hylätään vuosittain tuhansia kissoja. Kaikille kissoille ei löydy uutta kotia, joten on tärkeää, että uusien kissojen syntymistä rajoitetaan. Tehokkain keino tähän on kissan leikkauttaminen.

Oletteko perheessänne pohtineet kissan ottamista lemmikiksi? Kannattaa pitää mielessä, että aikuisesta kissasta saa yhtä hyvän kissakaverin kuin pennusta. Uutta kotia etsiviin kissoihin voi tutustua eläinsuojeluyhdistysten nettisivuilla tai paikkakunnan löytöeläinkodeissa. Jos perheenne kuitenkin haluaa ottaa kissanpennun, on tärkeää muistaa, että kissa on luovutusikäinen 14 viikon iässä. Siihen asti kissan tulee elää kissaperheensä kanssa, jolloin kissa oppii kissan tavat ja kielen.

Kissamyytteihin ja muuhun kissatietoon voit tutustua SEY Suomen eläinsuojelun vihkosen avulla sekä Internetissä sivulla www.kissatieto.fi.

Eläinystävällistä Eläinten viikkoa kaikille!

Kissa-aiheisia runoja

Runoja pienimmille

Meidän kissat

Meidän kaksi kissaa
syö ja juo ja pissaa
niin kuin kaikki muut
pikku simasuut.

Mutta muuten ne on hienommat!

Niiden äänetkin on vienommat
kun ne naukuu
nirun narun
lirun larun
pirun parun
kinastellen keskenään
kumpi ensin hellimään
pääsee emäntäänsä,

kumpi ensin kellimään
pääsee syliin lämpimään,
kainaloon saa päänsä.

- Kirsi Kunnas
(Tiitiäisen kissa- ja koiraystävät, WSOY 2014)

Kissan ja hiiren leikit

Kysy vaan onko ihastuttavaa
vaiko vihasuttavaa
juosta pakoon kissa-tuttavaa,
joka silmät muka kiinni
näkee kumminkin
yölläkin pimeässä
kun erottuu tumminkin
hiiriparka poloinen,
niin arkaoloinen
kuin minä nyt tässä
kissaa ja hiirtä leikkimässä,
kun hips ja vips vilistän
hiirenkoloihin
omiin kotihiiren oloihin
ja hätäkelloa hilivips
kilistän.

- Kirsi Kunnas
(Tiitiäisen kissa- ja koiraystävät, WSOY 2014)

Kisu-Mirri

Suu ja silmät sirrillä
on meidän pikku Mirrillä
kun se tapaa tuttuja
ja kertoo hiirijuttuja,
joissa hiiren viikset
ovat tირrinvirrillä.

- Kirsi Kunnas
(Tiitiäisen kissa- ja koiraystävät, WSOY 2014)

Kissat ja hiiret

Neljä vanhaa kissaa, Miu ja Mau
ja Mou ja Miumaumou
istuu vallan ikävissään,
kun ei näy hiirtä missään
että saisi leikkiä
kiri kiri hiiriä
kiri kiri kissoja,
hiiret edellä,
kissat perässä,
viikset villinä,
hännät suorina,
niin kuin joskus nuorina.

- Kirsi Kunnas
(Tiitiäisen kissa- ja koiraystävät, WSOY 2014)

Kissa ja hiiri

Kissa nukkui ja näki kissanunta hiirestä
joka nukkui ja näki hiirenunta kissasta
joka väijyi hiirtä,
mutta heräsi
juuri ennen kuin –

- Kirsi Kunnas
(Tiitiäisen kissa- ja koiraystävät, WSOY 2014)

Runoja pohdittavaksi isommille lapsille ja nuorille

Kissa-Kustaa

Onkohan mitään niin mystisen mustaa
 kuin meidän Kissa-Kustaa?
 Se on kuin palanen yön pimeää nahkaa,
 karmean laiha, vain nahkaa ja luuta,
 se ei syö, ei juo, ei tee muuta
 kuin mouruten katsoo maaliskuun kuuta,
 ja äkkiä syöksyy ihan päätä pahkaa
 yön uumeniin, sen kissasotiin.

Kun viimein rikkirevittynä se palaa kotiin,
 ei puhu, ei kerro, ei mitään eikä mistään,
 tuskin näkee edes unta kärsimyksistään,
 kun se nukkuu ja syö, vain nukkuu ja syö.
 Taakse jäänyt on kamala kissojen yö.

- Kirsi Kunnas
 (Tiitiäisen kissa- ja koiraystävä, WSOY 2014)

Kissaparka

Voi onnetonta kosijaa
 voi kissaa komeaa
 nyt kotiin saa se taivaltaa
 alla pilven harmaan
 tie luota armaan
 vie läpi metsän synkimmän
 ja kevätmyrskyn kylmimmän
 nousevan se tunsi.

Ei eteensä se enää nähnyt mitään
 ja taakseen katsoa jos tohti
 tummat puut nuo näytti
 ryömivän jo kohti
 lumen humina vain korvat täytti
 ja tuuli soitti kissanpolkkaa kamalaa
 - voi onnetonta kosijaa
 aivan lähellä häämöttikö jokin kamaluus?
 Ei sentään – onneksi vain portinpylväs uus
 siitä ladon seinustalle
 ja viimein turvaan talon alle
 - voi kissaa komeaa.

Ken maaliskuista tuiskua voisi ennustaa?
 Ken tuiskun jälkeen entisekseen kissan
 tunnistaa?
 Oli ulkomuoto hurja:
 turkki puhtaanvalkea
 nyt oli märkä, kurja

ja kuono kalpea
 voi onnetonta kosijaa
 voi kissaa komeaa

- Tuulia Aho
 (Tunteellinen siili ja muita suomalaisia
 eläinrunoja, WSOY 1994)

Matti ja Katti

Tämä on kertomus köyhästä katista
 (katti on, niinkuin tiedämme, kissa)
 ja samalla Matista
 ja kodista, joka on kaupungissa.

Katti eleli koditonna
 ja ruuatonna.
 Se kipuja poti.
 Matti
 sen tapasi märkänä ihan
 perältä pihan.
 Tää oli katin kolea koti.

Joulukin tuli,
 oli jo ovella.
 Sydän sulii
 nyt Matin povella
 ja syliinsä otti hän kattiparan,
 kovasti aran
 ja vei sen kotiinsa lämpimään.
 Harvoin kissoja hellittää
 niin kuin Matti nyt helli tätä.
 Pelko ja hätä
 katin jätti, kun kodin sai.
 Ja tottakai
 sitä vaalivat isä ja äitikin
 mitä parhaimmin.

”Miten päin on kissansilmässä hyvä?”
 ”Se on pystysuorassa”, vastaa Matti.
 Ja paljon muutakin opetti Katti,
 koko perheen joululahja hyvä.
 Mutta parhaan joululahjan antoi
 tää Mattimme sentään kun hän kantoi
 viluisen kissan pihalta pois.
 Sen parempaa lahjaa ei saanut se ois.

- Oiva Paloheimo
 (Tunteellinen siili ja muita suomalaisia
 eläinrunoja, WSOY 1994)

Kissa-aiheista työpistetyöskentelyä

Näitä työskentelypisteitä voi käyttää osana alakoulun ympäristöopin tuntia, kerhotoimintaa tai esimerkiksi kirjaston lasten- ja nuortenosaston Eläinten viikkoa. Tehtävät soveltuvat parhaiten 9–12-vuotiaille lapsille. Työskentelypisteiden tavoitteena on pohtia pienissä ryhmissä kissan tarpeita, tunteita ja kykyjä. Kussakin pisteessä ollaan noin 15–20 minuuttia. Kun ryhmät ovat käyneet kaikilla työpisteillä, tehtävät on hyvä käydä vielä yhdessä läpi opettajan/ohjaajan johdolla. Työpisteen tehtäviä voi käyttää myös yksittäin osana Eläinten viikon teemojen käsittelyä.

Työskentelypiste A – Tiedonhakutehtävä

Pisteelle asetellaan A3-kokoisia papereita, joihin kirjoitetaan seuraavat otsikot:

- Kotikissan historia
- Kissan aistit
- Kissan käyttäytyminen
- Kissan hoito – mitä kissa tarvitsee?

Lasten tehtävä on hakea tietoa näistä aihealueista. Tietoa voi etsiä Eläinten viikon lasten oppaasta, netistä puhelimilla/tableteilla tai kirjata ylös, mitä tietää aiheesta jo valmiiksi. Löydetyt faktat kirjoitetaan papereille, ja seuraava pisteelle saapuva ryhmä täydentää sitä, mitä aiempi ryhmä on kirjoittanut.

Työskentelypiste B – Yhdistä kissan ilme ja viesti

Tulosta Liite 1, ”Yhdistä kissan ilme ja viesti -tehtävä” (s. 13–17). Leikkaa sanat ja kuvat erilleen, sekoita ne ja asettele lasten nähtäväksi. Lasten tehtävä on yhdistää kissan ilmettä tai kehonkieltä kuvaava kuva oikeaan tunnetilaan. Kun kuvat ja sanat on yhdistetty oikein, lapset vastaavat pohdintakysymyksiin. Oikeat vastaukset voi tarvittaessa asettaa lähelle tehtäväpistettä.

Työskentelypiste C – Ulkoileva kissa -palapeli

Tulosta Liite 2, ”Ulkoileva kissa -palapeli” (s. 18). Leikkaa kuva sopivan kokoiseksi palasiksi (ryhmän kehitystason mukaan). Sekoita palaset ja aseta ne lasten nähtäväksi.

Lasten tehtävä on koota palapeli. Tämän jälkeen he pohtivat ryhmässä palapelin kuvan pohjalta seuraavia kysymyksiä:

- Oletko koskaan nähnyt valjaissa ulkoilevaa kissaa? Oletko itse ulkoiluttanut joskus kissaa?
- Mitä luulet, miten kissan ulkoiluttaminen eroaa koiran ulkoiluttamisesta?
- Miksi kissan ulkoilu on turvallista vain valjaissa, ulkotarhassa tai verkotetulla parvekkeella?

Työskentelypiste D – Jatka kissatarinaa

Tällä työpisteellä lasten tehtävä on jatkaa alla olevaa tarinaa.

”Miuku oli nuori kissa, joka eleli mukavaa elämää omistajiensa ja kissakaverinsa Maisan kanssa. Eräänä päivänä Miuku löysi kotinsa olohuoneesta jotakin yllättävää...”

Tarinan voi kirjoittaa yksin tai vaihtoehtoisesti yhdessä parin kanssa. Kirjoittamiselle voidaan antaa rajattu aika, jonka jälkeen halukkaat ryhmän jäsenet lukevat pienryhmälleen ääneen sen, mitä ovat siihen mennessä ehtineet kirjoittaa.

Tehtävä: kirjoita kissa-aiheinen tankaruno

Tanka on yli tuhat vuotta vanha japanilainen runotyyppi, jossa tavujen, tai alun perin japanin kielen äänne-merkkien, määrä runon säkeissä on säädelty. Runossa on viisi säettä ja säkeiden tavumäärä on 5-7-5-7-7. On sanottu, että tankaruno pysäyttää hetken. Rajatun tilan takia runo ilmaisee tunteita tiiviisti ja voimakkaasti.

Kirjoita tankaruno kissasta. Alla yksi esimerkkiruno.

*Kerällä nukkuu
sylissä ystäväni
ulkomuodoltaan
pörröinen ja viiksekäs
kutistunut tiikeri*

- lita Tiilikka (SEYn kirjoituskilpailu 2013)

Tehtävä: väritä kissakuva ja vastaa kysymyksiin

Opettaja/ohjaaja kopioi värityskuvia lapsille (Liite 3, s. 19–22). Vaihtoehtona on yksittäisiä väritettäviä kuvia tai kaksiosainen tehtäväkuva, jossa väritetään erikseen kissan tarvikkeet, leikataan ne irti ja liimataan osaksi huonetta.

Värityskuvien pohjalta keskustellaan kissan hyvinvointiin liittyvistä teemoista alla olevien pohdintakysymysten avulla:

- Mitä kissa tarvitsee, jotta se on onnellinen?
- Millainen on turvallinen ympäristö kissalle?
- Miksi kissa leikkii?
- Miltä tuntuu, kun on tylsää? Voiko kissakin olla tylsistynyt?
- Millaisia leikkejä kissan kanssa voi leikkiä? Entä millaisista leikeistä kissa ei tykkää?
- Mitä kissa haluaa kertoa ihmiselle, kun se kellahtaa kyljelleen (kuten yhdessä värityskuvista)?
 - *Vastaus:* Kellahtamalla kyljelleen kissa viestii, että ihminen on sen mielestä turvallinen. Tämä EI kuitenkaan ole kutsu rapsuttamaan mahaa, silloin kissa saattaa puolustautua kynsin ja hampain. Kissaa kannattaa silittää mieluummin päästä tai niskasta.
- Välillä kissa tarvitsee myös omaa rauhaa. Millaisissa paikoissa kissa voi rauhoittua?

Isommille koululaisille kysymykset voi antaa suoraan vastattavaksi esim. pienissä ryhmissä, ja käydä sitten vastaukset läpi yhdessä.

Kahoot-visoja kissateemasta

SEY on tehnyt Kahoot-visoja eri-ikäisille Eläinten viikon teemasta ja muista eläinten hyvinvointiin liittyvistä aiheista. Visat ovat innostava tapa testata omaksuttua tietoa ja oppia uutta.

Kahoot-visan pelaaminen tapahtuu seuraavasti:

1. Kirjaudu sisään www.kahoot.com.
2. Klikkaa yläpalkissa Discover. (Jos et näe yläpalkissa Discover-kohtaa, etsi sivun alalaidasta "Discover kahoots".)
3. Kirjoita hakukenttään SEY Arvokas kissa, niin näet tämän vuoden Eläinten viikon visat. Hakusanalla SEYvisa näet kaikki SEYn visat.
4. Klikkaa sopiva visa auki ja valitse vasemmalta vihreäpohjainen PLAY.
5. Valitse joko Classic (jokainen pelaaja vastaa itse) tai Team (osallistujista muodostetaan joukkueet).
6. Pyydä osallistujia menemään osoitteeseen www.kahoot.it ja syöttämään ruudullesi ilmestynyt Kahoot-koodi.
7. Heijasta kysymykset valkokankaalle oppilaiden nähtäväksi. Jos pelaatte etänä videopuhelun välityksellä, jaa oma näyttösi ja pyydä oppilaita pelaamaan puhelimitään. Tällöin he näkevät kysymykset tietokoneen ruudulla ja vastaavat puhelimitään.
8. Hauskaa peliä!

Kissa-aiheisia leikkejä ja pelejä

Piiloutuvat kissat

Sopivin ikäryhmä: 5–10 v.

Leikkijät muodostavat pareja, yksi leikkijä on pariton. Toinen pareista on kissa ja toinen on "kissan piilopaikka". "Piilopaikka" seisoo jalat harallaan ja kissa menee jalkojen väliin mahalleen makaamaan. Ohjaaja sanoo: "Juoskaa kissat!", jolloin kissat lähtevät piiloistaan juoksemaan ympäri tilaa. Kun ohjaaja huutaa: "Kissat piiloon!", kissat, myös pariton, etsivät itselleen uuden parin eli piilopaikan (menevät mahalleen parin jalkojen väliin). Yksi kissa jää ilman pesää. Tätä toistetaan muutaman kerran, ja vaihdetaan sitten kissojen ja "piilopaikkojen" osia.

Pohdintatehtävä: Leikin jälkeen voidaan keskustella yhdessä kissojen tarpeesta piiloutua. Koska kissan esivanhemmat ovat olleet muiden eläinten saaliita, kissa arvostaa turvallista piilopaikkaa nukkumista ja rauhoittumista varten. Lapsille kannattaa painottaa, että jos kissa vetäytyy piiloon, sitä ei saa häiritä: kissatkin tarvitsevat aikaa lepäämiseen, ihan niin kuin ihmisetkin.

(Mukailtu teoksesta *Suuri Leikkikirja*, Olli Aulio 2009.)

Leikkivät kissat -hippa

Sopivin ikäryhmä: 7–12 v.

Yksi leikkijöistä on hippa, ja 1–3 leikkijöistä on pelastajia, joilla on kädessään pallo. Muut leikkijät ovat kissoja, jotka juoksevat tilassa hippaa pakoon. Kun hippa saa jonkun kiinni, tämä menee kontilleen ja jähmettyy paikalleen. Pelastaja voi pelastaa kiinni jääneen kissan menemällä kontilleen tämän eteen (noin metrin päähän) ja ”leikkimällä” kissan kanssa, eli vierittämällä pallon hänelle. Molemmat jatkavat matkaa, mutta nyt kiinni jääneestä (eli pallon saaneesta) tulee pelastaja ja toisesta tavallinen kissa.

Pohdintaa: Leikin jälkeen voidaan keskustella kissan tarpeesta virikkeisiin ja leikkimiseen. Luonnosta ravintonsa hankkiva kissa viettää aktiivista elämää: ruoka ei ole valmiina kupissa odottamassa, vaan kissan täytyy nähdä vaivaa sen hankkimiseksi. Tämän takia saalistusleikkien pitäisi olla osa kaikkien kissojen elämää.

Pakohuonepeli alle kouluikäisille

Tässä pakohuonepelissä lapset pääsevät ryhmänä tutkimaan ympäristöä ja ratkaisemaan arvoituksia. Opettaja/ohjaaja valmistelee pelin etukäteen: tarvittavat esineet on merkitty ohjeisiin **tummennettuna**.

1. Lapset kokoontuvat pelin aloitushuoneeseen. Opettaja/ohjaaja aloittaa kertomalla taustatarinan:

”Olipa kerran kissa nimeltä Uula. Uula asui päiväkodissa. Eräänä syksynä lapset olivat unohtaneet Uulan päiväkodille, kun olivat lähteneet itse lomalle. Onneksi eräät lapset muistivat Uulan kesken loman, ja tulivat päiväkodille etsimään sitä.”

2. Lapset tutkivat ensimmäisen huoneen läpi, tarkoituksenaan löytää erilaisia kissan tarvikkeita: **hiekkalaatikko, kantokoppa, ruokakuppeja ja kissanleluja**. Jokaisen tarvikkeen läheisyydestä lapset löytävät **palapelin paloja**, joiden toisella puolella on tekstiä.

3. Palapeli kootaan yhdessä, ja kun se on valmis, kipataan palapeli ylösalaisin niin että palojen takana oleva **viesti** paljastuu. Käytännössä: tulosta kissa-aiheinen kuva (Liite 2, s. 16), kirjoita sen taustapuolelle viesti ja leikkaa kuva sopivan kokoisiksi palasiksi. Palapeli kootaan paperin/pahvin päällä, ja kun se on valmis, se kumotaan pöydälle ehjänä, jolloin viesti paljastuu.

Viesti: ”Hei lapset! Minulle tuli niin kauhea ikävä teitä, kun lähditte ja jätitte minut, että päätin lähteä etsimään teitä. Matkalla taisin eksyä. Voitteko auttaa? Ensin taisin mennä paikkaan, jossa... *lisää tähän vihjeitä seuraavasta paikasta*. T: Uula

4. Kun lapset hoksaavat mihin heidän tulee mennä, löytyy sieltä **neljä taikamunaa** (maalattuja styroksimunia) sekä **neljä haarukkaa, lusikkaa** ja veistä. Lisäksi munien vieressä on **kuva: ”Ei saa koskea käsin”**. Lasten tulisi hoksata kuljettaa munat lusikoilla vähän matkan päässä olevaan **koriin**, jossa on **munan kuva**. Jokaista ”ehjänä perille säilynyttä munaa” vastaan saa **paperilapun, jossa on vihje seuraavasta paikasta**. Jos seuraava paikka on esim. liikuntasali, vihjeet voivat olla ”siellä on palloja”, ”siellä voi kiivetä”, ”siellä voi hyppiä” ja ”siellä voi esiintyä”.

5. Seuraavasta paikasta löytyy **suuressa laatikossa oleva pallomeri (tai muu paikka, johon voi piilottaa esineen)**. Sieltä löytyy **kissanlelu**, jonka sisältä löytyy **avain**. Lasten täytyy keksiä, mihin avain käy (esim. liikuntasalin pallohäkki, suljettava kaappi tms.). Lukitusta tilasta/kaapista löytyy **pehmokissa**, joka on Uula.

6. Uula viedään lähtöhuoneeseen takaisin, ja sen jälkeen "lapset eivät enää koskaan unohtaneet Uulaa".

Variaatio esikouluikäisille ja sitä vanhemmille: Lapsille annetaan mahdollisuus ansaita lisätehtävillä vihjeitä missä vaiheessa seikkailua vain. Lisätehtävät voivat olla erilaisia ryhmäytymisleikkejä, joita leikkimällä lapset saavat lisävinkkejä opettajalta/ohjaajalta.

Pienten kissojen päivä – kissaliikuntaa alakoulun ensimmäisille luokille

Opettaja kertoo luokalle, että tänään kaikki oppilaat saavat olla pieniä kissanpentuja. Ensin jokainen saa keksiä itselleen kissanimen ja kertoa sitten parille, minkä värinen turkki, minkälainen häntä ja viikset omalla roolihahmolla on.

Ensiksi pienet kissat nukkuvat liikuntasalin lattialla. Opettaja kertoo oppilaille, että kissat nukkuvat luonnostaan paljon. Nukkumisen lisäksi ne tarvitsevat kuitenkin paljon tekemistä. Sitten opettaja herättää kissat koskettamalla olkapäähän tai selkään.

Venyttely: Opettaja kertoo, että kissat rakastavat venyttelyä. Herättyään kissat haukottelevat venyttelevät nautinnollisesti.

Lämmittelyhippa: Kissanpennut rakastavat leikkimistä: pentujen lempileikissä ne ottavat muita pentuja kiinni. Kissaoppilaat liikkuvat tilassa, yksi oppilaista valitaan hipaksi. Kun hippa saa jonkun kiinni, tämä menee kontilleen ja maukuu. Muut oppilaat voivat pelastaa kiinnijääneen niin, että antavat tarjoavat tälle kättä nuuhkittavaksi. Kun kiinnijäänyt koskettaa nenällä pelastajan kättä, hän vapautuu. Hipan kautta oppilaat oppivat, että vierasta kissaa ei saa koskaan lähestyä yllättäen. Ennen kuin kissaan koskee, täytyy sen antaa haistaa kättä. Muuten kissa voi säikähtää.

Palloleikki: Kissat rakastavat palloleikkejä. Varsinkin sisäkissojen kanssa on leikittävä joka päivä. Pallon pyörittely on hyvä tapa torjua tylsyyttä. Kissaoppilaiden palloleikki voi olla mikä hyvänsä pallon kuljettamisleikki, esimerkiksi leikki, jossa oppilaiden pitää kuljettaa palloa maaliin, eli kissojen "pesään". Aina kun pallo koskettaa omaa pesää, saa joukkue pisteen. Pallo kädessä ei saa liikkua.

Tasapainoilu puomilla: Kissoilla on ilmiömäisen hyvä tasapaino. Ne osaavat tasapainoilla kapeallakin alustalla. Kuitenkaan kissankin tasapaino voi horjautua. Jos kotona on kissa, esimerkiksi parvekkeella on oltava verkko tai lasi sen turvaksi. Oppilaat voivat kokeilla kuinka taitavasti he kissoina osaavat tasapainoilla puomiharjoituksella. Luokan osaamisesta riippuen puomilla voi kokeilla erilaisia harjoituksia.

Loppuvenyttely: Kissat venyttelevät nautinnollisesti pitkin päivää. Niiden lihakset pysyvätkin yleensä hyvässä kunnossa. Opettaja voi valita loppuvenyttelyyn oppilaiden osaamista venyttelyistä kissamaisimmat liikkeet.

Lopulta opettaja kokoaa kissaoppilaat piiriin. Oppilaat voivat kertoa parille, miltä tuntui olla kissa. Miltä tuntui leikkiä, liikkua ja venytellä kissan lailla?

Kissa-aiheisia taide- ja askartelutehtäviä

Kissa-askartelua päiväkotikäisille

Tarvikkeet: wc-paperirullan hylsy, kartonkia, tussi, värikyniä, sakset

Kartongista leikataan etu- ja takaosa kissalle, piirretään sille naama tussilla ja väritetään kissa mieleisen väriseksi. Etu- ja takaosan väliin liimataan wc-paperirullan hylsy – kissa on valmis!

Onnellinen kissa -taideteos

Lapsi tai nuori etsii Eläinten viikon vihkosesta tietoa siitä, mitä kaikkea kissa tarvitsee voidakseen hyvin. Keräämiensä tietojen perusteella hän tuottaa kuvan onnellisesta kissasta/kissoista, joko vapaavalintaisella tai opettajan valitsemalla tekniikalla. Kuvissa voi olla kissan hyvinvointiin liittyviä asioita, esim. ruokakuppi, raapimapuuh, leluja, kissakaveri, kissan omistaja jne.

Kuvista tehdään taidenäyttely luokan seinälle tai käytävälle, ja niiden pohjalta keskustellaan kissan hyvinvoinnista ja tarpeista. Apuna voi käyttää soveltavasti pohdintakysymyksiä tehtävästä "Väritä kissakuva ja vastaa kysymyksiin" (s. 3).

Kuvitus Siiri-kissan tarinaan

Luetaan Siiri-kissan tarina eläinten viikon oppaasta (joko opettaja lukee ääneen tai lapset itse). Lapset tuottavat kuvituksia Siirin tarinaan. Lapset voivat itse valita haluamansa kuvan, kuitenkin niin, että kaikista Siirin tarinan vaiheista tulee vähintään yksi kuva. Kuvat asetetaan aikajärjestykseen esimerkiksi luokan seinälle ja keskustellaan niiden pohjalta Siirin tarinasta ja kissan hyvinvoinnista. Kuvat voivat olla esimerkiksi alla olevista tilanteista:

- Siiri-kissa ja sen emo hylättyinä maaseudulla
- Siiri-kissa eläinlääkärissä
- Siiri-kissa uuden perheensä kanssa
- Siiri-kissa leikkii
- Siiri-kissa ulkoilee valjaissa

Sarjakuva Siirin tarinasta

Oppilaiden tehtävänä on tehdä sarjakuva Siirin tarinasta. Sarjakuva voi olla neljän ruudun sarjakuva eli strippi tai pidempi sarjakuva, ja siihen voi lisätä suoraan repliikkejä vihkosen tarinasta.

Oppilaille voi antaa ensin tehtäväksi (esim. toisella oppitunnilla) lukea Siirin tarina ja tehdä siitä tiivistelmä, jonka pohjalta he suunnittelevat sarjakuvan. Tehtävänannossa voidaan käyttää myös alla olevaa valmista tiivistelmää.

Siiri asuu emonsa ja muiden kissojen kanssa ulkona maaseudulla. Siirin emo hylättiin, kun omistajat muuttivat takaisin kaupunkiin. Siiristä ja muista kissoista ei pidetä riittävästi huolta: niillä on vilu ja nälkä. Eläinsuojelijat saapuvat paikalle ja pelastavat kissat löytöeläintaloon. Sieltä Siiri haetaan uuteen rakastavaan kotiin, jossa on myös toinen kissa Sylvi. Siiri viedään eläinlääkärin rokotettavaksi ja steriloitavaksi. Muutenkin Siiristä pidetään hyvää huolta: sitä ulkoilutetaan valjaissa ja leikitetään ahkerasti leluilla. Siiri elää uudessa kodissaan onnellisena.

Variaatio: Oppilaille voi antaa myös tehtäväksi tehdä vapaavalintainen sarjakuva mistä tahansa kissojen hyvinvointiin liittyvästä teemasta.

Tehtäviä yläkouluikäisille ja sitä vanhemmille

Kantaaottavan somepostauksen suunnittelu

Joka vuosi Suomessa hylätään arviolta kymmeniätuhansia kissoja. Kissojen kohteluun liittyy valitettavasti muitakin epäkohtia. Toisinaan syy kissojen huonoon kohteluun on ihmisten puutteellisissa tai vanhentuneissa tiedoissa. Joskus kissaansa epäasiallisesti pitävän ihmisen asenteen korjaamiseen riittää se, että asian perustelee hänelle hyvin.

Tekemällä kantaaottavan postauksen sosiaaliseen mediaan, esim. Instagramiin, voit tehdä eläinsuojeluteon. Voit keksiä aiheen itse, mutta esimerkiksi nämä teemat vaikuttavat suomalaiskissojen hyvinvointiin:

- En hylkää kissaa
- Kissanpennun luovutusikä on vähintään 14 viikkoa
- Leikkauta kissasi ajoissa
- Kissa ulkoilemassa kaupungissa
- Kotikissan elämä on tylsää – viihdytä kissaasi
- Kissallakin on tunteet

Jotta postauksestasi tulee mahdollisimman vakuuttava, tarvitset paljon tuoretta tietoa. Tiedonhaun alkuun pääset vaikka Kissatieto.fi –sivulla.

1. Valitse aiheeseesi sopiva kuva. Se voi olla kuva omasta tai kaverin kissasta tai netin kuvapankista etsitty tekijänoikeusvapaa kuva (esim. Pixabay, Unsplash).

2. Kirjoita kuvatekstiin kannanottosi. Teksti voi olla yksittäinen iskulause tai toimintaehdotus, tai pidempi kantaaottava teksti. Jos kirjoitat pidemmän tekstin, siinä voi olla esimerkiksi seuraavat osat:

- **Mielenkiintoinen aloitus**, jossa esittelet ongelman lukijalle.
- **Perustele mielipidettäsi.** Perustelulla tarkoitetaan sitä, että todistat väitteesi lukijalle. Hyvä perustelu on uskottava. Perustelussa voit vedota esimerkiksi asiantuntijoihin, tutkimuksiin, syihin ja seurauksiin / etuihin ja haittoihin, omiin kokemuksiisi tai havaintoihisi.
- **Pyri ottamaan huomioon myös vastapuolen näkemykset** ja kumoamaan ne tekstissä.
- **Hyvä lopetus** jää lukijan mieleen. Lopetuksessa voit esittää toimintaehdotuksen, kerrata mielipiteesi, esittää toiveen tai kysymyksen lukijalle. Voit myös haastaa lukijan toimimaan kissojen hyvinvoinnin puolesta.

3. Halutessasi postaa kuva ja teksti someen. Muista lisätä hashtagit #eläintenviikko ja #eläintenviikko2020 sekä merkitä SEY postaukseen. Olemme Instagramissa [@sey_suomen_elainsuojelu](#), Facebookissa [SEY Suomen eläinsuojelu](#), ja Twitterissä [SEY_ry](#).

Variaatio: Samalla ohjeistuksella (ilman kuvaa) voidaan kirjoittaa myös pidempi mielipidekirjoitus.

Ryhmätyö kissoihin liittyvästä teemasta

Tämä tehtävä sopii hyvin esimerkiksi biologian tai eläinetiikan oppitunneille.

Jakautukaa 3–4 hengen ryhmiin. Valitkaa kissaan liittyvän aihe, josta haluatte tehdä ryhmätyön. Aiheet voivat olla esimerkiksi seuraavia:

- Kotikissan historia
- Kissan aistit
- Mitä kissa tarvitsee hyvään elämään?
- Kissan kommunikaatio – ilmeet, eleet ja tunteet
- Kissan lisääntyminen ja leikkauttaminen

Etsikää aiheestanne riittävästi tietoa; pyrkikää käyttämään vain asiantuntevia ja luotettavia lähteitä. Voitte aloittaa tiedonhaun esimerkiksi Eläinten viikon oppaasta ja kissatieto.fi-sivustolta.

Voitte itse valita, missä muodossa työnne esittelette: valmis työ voi olla seinäposteri, Powerpoint-esitelmä, näytelmä tai vaikka YouTube-video.

Ryhmätöiden tuotoksia voi jakaa sosiaalisessa mediassa hashtageilla #eläintenviikko ja

#elaintenviikko2020. Muista merkitä SEY julkaisuun! Olemme Instagramissa

[@sey_suomen_elainsuojelu](#), Facebookissa [SEY Suomen eläinsuojelu](#), ja Twitterissä [SEY ry](#). Huom!

Kysythän kaikilta ryhmäsi jäseniltä luvan työn jakamiseen.

Eläintaito.fi-verkkokurssi

Eläintaito.fi on SEY Suomen eläinsuojelu ry:n kehittämä, erityisesti yläkouluikäisille nuorille suunnattu maksuton verkkokurssi eläinosaamisesta. Se sopii mainiosti osaksi Eläinten viikon ohjelmaa. Kurssi käsittelee eläinsuojelua, tavallisimpia lemmikkieläinlajeja ja niiden tarpeita sekä vastuullista lemmikin omistamista. Kurssilla etsitään vastauksia kysymykseen ”Kuinka minä voin tuottaa eläimelle hyvän elämän?”. Kurssin voi suorittaa kuka tahansa joko itsenäisesti vapaa-ajallaan tai esimerkiksi osana kerhotoimintaa tai kouluopetusta. Sisällöt soveltuvat hyvin esimerkiksi osaksi biologian, elämänskatsomustiedon ja valinnaisaineiden opetusta.

Kurssin tavoitteena on

- esitellä erilaisia mahdollisuuksia toimia eläinten hyvinvoinnin puolesta
- kertoa, että lemmikin omistamisen lisäksi on monia muita mahdollisuuksia toteuttaa eläinrakkautta
- lisätä osallistujien tietoja yleisimmistä lemmikkieläimistä ja niiden tarpeista
- korostaa eläimen hankkimisen ja omistamisen vastuullisuutta – ja aikuisen roolia vastuunkantajana
- opettaa asioita, jotka edistävät eläimen kokonaisvaltaista hyvinvointia: lajinmukaisia ympäristö-, terveys-, ravinto- ja käyttäytymistarpeita.

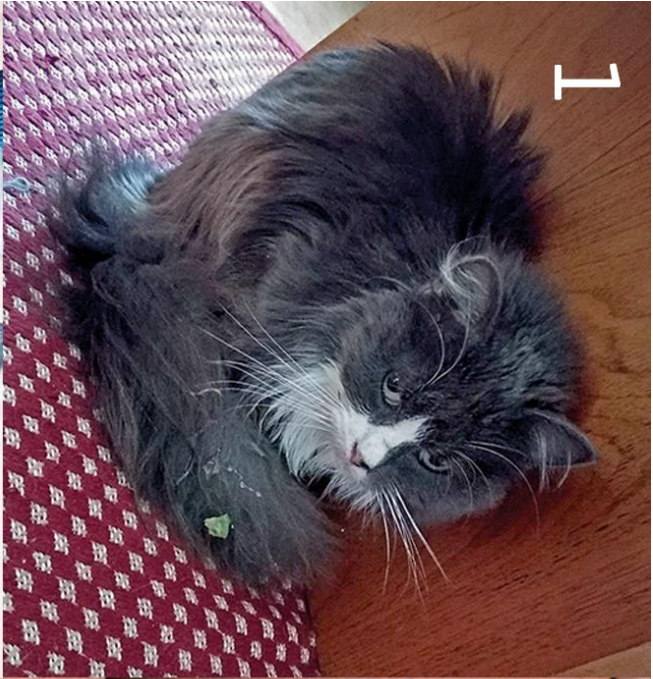
Kurssin hyväksytysti läpäisseet saavat Eläintaitaja-diplomin osoitukseksi kurssin suorittamisesta ja sen aikana opituista tiedoista ja taidoista.

Liitteet

Ohjeet tehtäviin sivulla 2 osiossa "Kissa-aiheista työpistetyöskentelyä".

Kivulias	Kivuton
Vihainen	Iloinen
Pelokas	Rento
Rauhallinen	Kiihtynyt
Utelias	Säikähtänyt

Liite 1: Yhdistä kissan ilme ja viesti -tehtävä

Liite 1: Yhdistä kissan ilme ja viesti -tehtävä

Oikeat vastaukset:

Kuva 1 - Kivulias

Kuva 2 - Kivuton

Kuva 3 - Vihainen

Kuva 4 - Iloinen

Kuva 5 - Pelokas

Kuva 6 - Rento

Kuva 7 - Rauhallinen

Kuva 8 - Kiihtynyt

Kuva 9 - Utelias

Kuva 10 - Säikähtänyt

Pohdintakysymyksiä:

- Onko kissan tunteita mielestäsi helppo tunnistaa? Miksi/miksi ei?
- Millainen ilme rennolla kissalla on?
- Mitä tekisit, jos huomaisit kissan olevan peloissaan tai säikähtänyt?
- Jos kissalla on kipuja, mitä pitää tehdä?

Vastauksia pohdintakysymyksiin:

Kissa viestii ilmeillä, eleillä ja äänillä

Kissan viestit voivat aluksi tuntua vaikeilta ymmärtää, mutta niitä oppii kyllä ajan kanssa lukemaan. Kissalla on monta tapaa viestiä – aivan kuin ihmiselläkin. Kissa kommunikoi äänillä, eleillä ja hajuilla.

Rentoutuneen kissan silmät ovat puoliummessa: silmien siristely on kissan hymy. Kun kissa katsoo sinua ja laittaa samalla silmät melkein kiinni, se tarkoittaa ”ollaan kavereita”. Rentoutuneen kissan korvat ovat pystyssä, häntä roikkuu matalana ja vartalo on rento.

Pelästynyttä kissaa ei kannata lähestyä. Sitä voi yrittää rauhoitella esimerkiksi puhumalla sille rauhallisella äänellä. Pelästyneen kissan tunnistaa siitä, että sen silmät ja pupillit ovat laajentuneet ja korvat ovat luimussa.

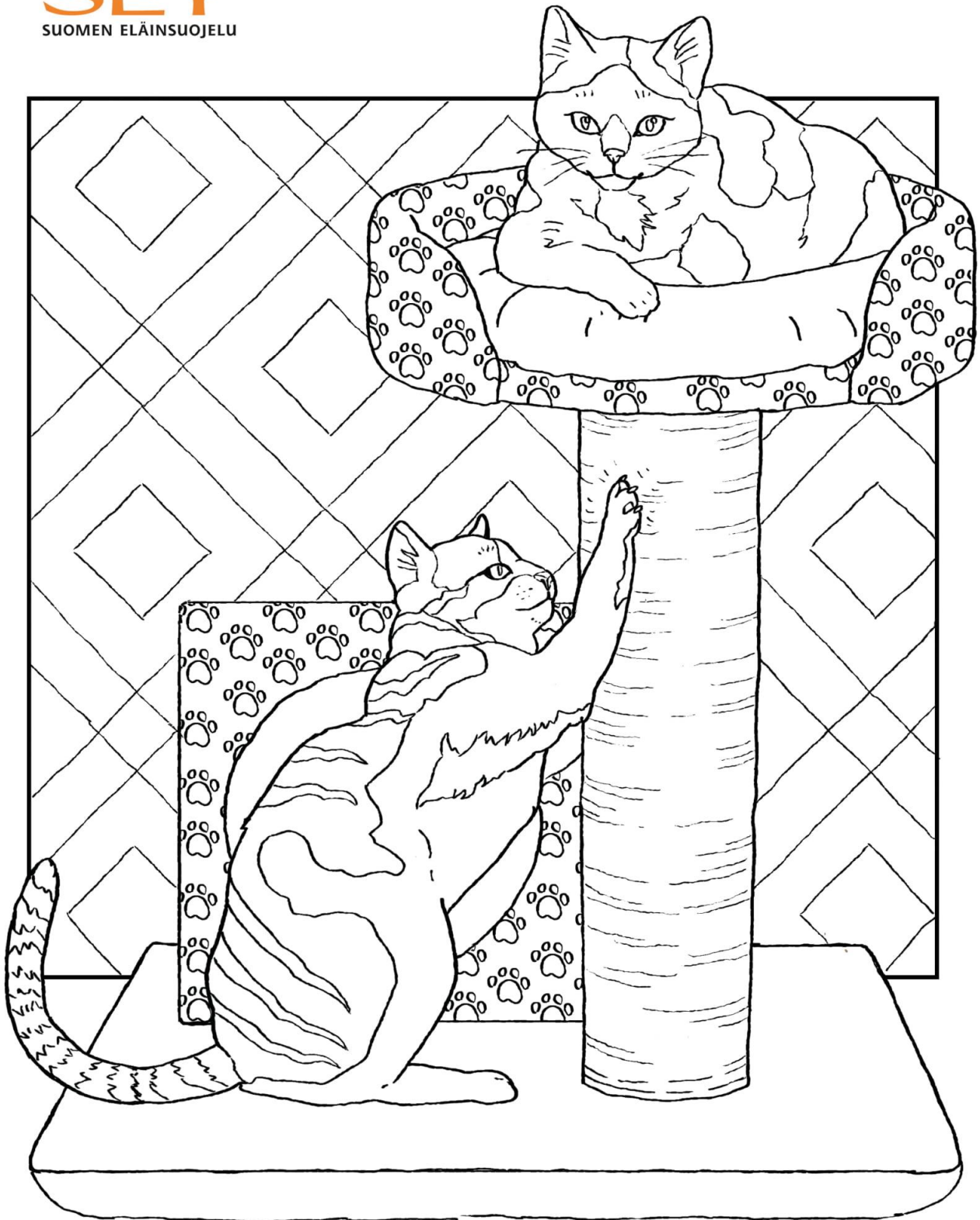
Kipeä kissa täytyy viedä eläinlääkäriin. Jos kissa on kipeä, se usein piiloutuu tai muuttuu vihaiseksi. Piiloutumalla kissa peittää kipunsa ja olemalla vihainen se puolustaa itseään.

Olga Veselovskaya 2020

SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

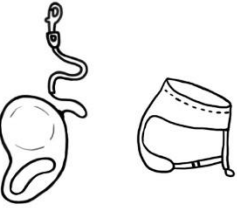
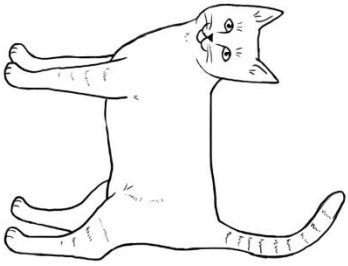
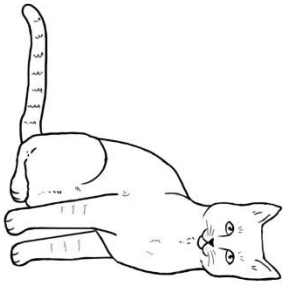

Tehtävä

Väritä kissojen huone (kuva toisella paperilla).

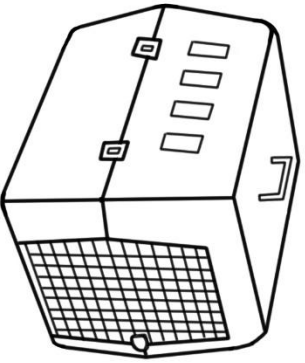
Väritä sitten kissat ja niiden tarvikkeet.

Leikka kuvat irti ääriiviivoja pitkin ja liimaa ne kissojen huoneeseen.

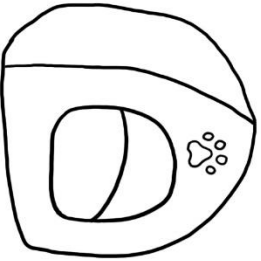

vesikuppi ja ruokakuppi

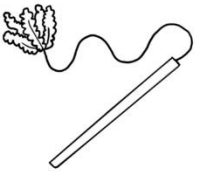
valjaat ja talutin

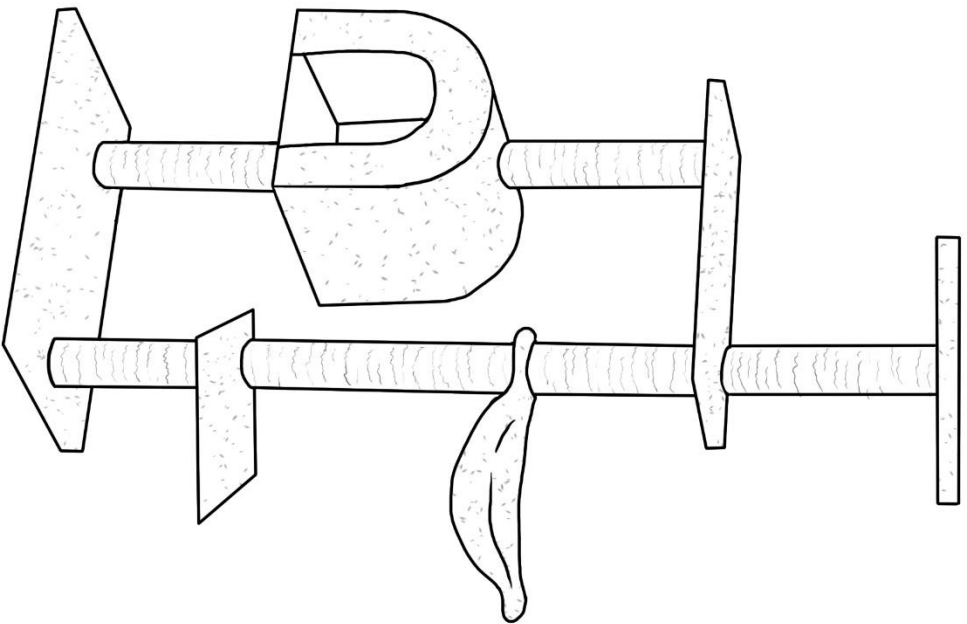
kantokoppa

pitto-/nukkumapaikka

leluja

kipelily- ja raapimappu

